

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Kedden, Augustus 30-dik napján, 1814-dik esztendőben.

B é t s.

Azok a' Követségek, mellyek a' *Velentzei*, *Illiriai*, és *Tirolisi* tartományokból ide küldettetvén, Felséges Urunk' eleibe különös audientziára botsáttattak vala, ő Felségét az itt következő beszédekkel tisztelték, 's ő Felsége is az itt következőkkel felelt nékik, —

A' *Velentzei* Követség' beszéde: —
„Sire! Olasz országnak az *Isonzo*, *Pó*, és *Minczió* között lévő hűséges tartományai szerentséseknak lenni hirdetik magokat azért, hogy megengedtetett nékik, hogy mély tiszteletyeknek 's tartozó alázatosságoknak áldozattját, mellyel ők Felségedhez és Ditsósséges Házához viseltetnek, Követeik által a' thrónus' lábai eleibe letéteheti. A' *Velentzei* háládatos népeknek elméjekben kiölthatatlan elevenességgel élnek, igen kegyelmes Császár, annak az időnek, midőn ők az előbbeni alkalmatossággal az *Austriai* országgló páltza alá vettette valának, azon jótéteményeknek, mellyekből ők ekkor részesültek, 's annak az atyai kormányoztatásnak, emlékezetek, mellyel Felséged őket az 1805-dik esztendőig boldogította. Az a' szempillantat, melyben ők ezen előbbeni állapotokra vissza léptek, az ő előbbeni boldogságokra való vissza téréseknek is szempillantattya fog lenni. Ők most, mi-

dőn az óta, hogy azok a' rendkívül különös történetek, a' mellyek a' mostan élő emberek' Felséged eránt való báládatosságának 's a' jövődő világ' tsudálkozásának zálogául szolgálnak, az ő állapottyokat bizonyos lábra helyheztették, legelőbbször van az a' szerentséjek, hogy Felséged előtt megjelenjenek, méltán néki botsátják magokat az öröm, szeretet, és engedelmesség' leg elevenebb érzékenységeinek; 's áldozatképpen hozhatták Felséged' eleibe a' magok múlt nyomorúságait, jelenvaló örömöket, 's a' jövődő eránt való örvendezéseiket. —

„Nagyon elvesztették, igen kegyelmes Császár, ezek a' tartományok azon régi fényességeket, 's virágzó boldogságokat, melyben akkor voltak, mikor először a' Felséged' alattvalói lenni szerentséjek volt; mindazonáltal tsakugyan el uem vesztették ők azt a' szeldt és engedelmes tulajdonságot, 's azoknak a' sok jó körülfállásoknak öszsze folyó tsatornáit, a' mellyeken az ő régi virágzások fundáltatott: mindeneknek felette pedig most is azon hűségek és hajlandóságokat ajánlják meghamisítatás nélkül Felségednek, mellyet ez előtt felajánlottak volt Felséged' személyéhez, 's a' melyre nézve jussokat lenni gondoljak annak reményléséhez, hogy a' Felséged' kegyelmére most is éppen oly mélt-

tők fognak lenni, mint a' magok első öszszetsatoltatásoknak idejében voltak. A' Felseged' atyai jószágától 's a' magunk gyermek-i szeretetétől egyenlően általjárattatva léven, mérészeljük kérni a' mi igen kegyelmes Urelkodonkat, hogy tegyen bizonyossá bennünket a' maga Felseges thrónusáról a' felől, hogy minket, mint éppen a' maga régi alattvalóit és gyermekeit úgy fogad, hogy hazánkba visszaérkezvén elmondhassuk, hogy Felsegedben a' mi előbbeni Fejedelmünket és Atyánkat ismét megtaláltuk."

Az ő Cs. K. Felsege' felelete: — „Az a' gondolkodás, mellyet előttem azokuak nevekben kifejeztetek, a' kik benneteket ide küldötték, meggyőznek éngemet a' felől, hogy a' Velencei nép az én hozzá viseltető szeretetem eránt szerzett jussaiból semmit el nem veszett. Midőn Velence azon első szélveszek után, a' mellyek Európát megrázkodtatták, az én birodalmammal öszszetsatoltatott volna, az én Ország-lasom alatt a' jó rendnek éppen azon lelkét mutatta-ki, melly még a' régi időkben az ő Respublikai Constituzióját megfundálta volt. Azon szerentséltenség alatt, melybe a' világ az én *Velentzén* való előbbeni országlásom alatt helyeztetve volt, szükségesképpen minden Országlások' folyamattjának és munkásságának még kellett zavartatni. Nekem ehez képest lehetetlen vala azon atyai jóltévő principiumokat a' Valenceiek eránt egész kiterjedések szerént kimutatni, a' mellyekkel megégygyezőleg én ő rajtok országolói kívántam volna. Ezek a' szomorú idők már elenyésztek. Én most is olyanoknak lenni találalak benneteket, mint elhagytalak vala; és nekem a' ti boldogíttatásokra intézetett célzásaimnak végrehajtatásában semmi nem áll többé útamban. A' ti tartományaitok az én koronámnak egyik legszelb ágát fogják tenni mindenkor; visza fogják kapni a' magok régi boldogsá-

gokat, a' kereskedés, néki a' maga jussai viszaadattatván, vissza tér a' ti kaualisaitokba; a' jó népnek mesterségi szorgalmatoskodását az oltalmazó szelid törvények bátorságossá tenni 's felébreszteni fogják; *Velence* ismét egygyike fog lenni a' világ' elsőbb városainak. Arra fogom fordítani az elsőbb szempillantatot, hogy mennél hamarabb lehet, megjelennek az én újonnan nekem ajándékozott gyermekeim között. Az én szívemnek kedves fog lenni az ő boldogságoknak szemlélése. A' ti tartományaitok napoként bizonyosságát fogják mutatni az őket elevenítő jó leleknek. Minden időben számot tarthattok az én oltalmamhoz és jó akaratomhoz."

[A' többek következnek.]

A' *Congressusra* ide *Bétsbe* megérkező idegenek' száma napoként nevededik. *Heard Laak*, az Angliai *Nadrágló Rendnek* ezimeres Kiralya, és *Sir Lynnhitt Tamás*, ugyan azon Rendnek egyik czeremoniamestere, itt vannak.

Azok a' készületek, mellyek ezen fő városnak a' magok jelenléte által való megörvendeztetése végett, ide jövő Felseges Monarcháknak fogadtatásokra, 's az ő itt létek alatt előfordulandó mulatságokra tettetnek, néhány hetektől fogva megújított serénységgel folytattnak. Az *Orsz Császár* és *Prusszus Király* ő Felsegek *September* végén várattatnak.

Minekutánna ő Cs. Apostoli Felsege a' maga *Párisban* Április 21-dikén e' folyó esztendőben, kiadott Kabinéti írása által, azon fontos szolgálatoknak méltóképpen való megismertetések 's megjutalmaztatások végett, a' mellyeket *Hertzeg Metternich* és *Schwartzenberg*, az első mint külső dolgokra ügyelő igazgató *Minister*, a' másik mint az öszszeszevetkezett Fejedelmek *armádáiknak* fő vezére, Európának közönséges, 's ezen *Monarchiának* külsős ügye eránt megbizonyítottak, *Magya*

Országon mind Kettőjöknek Donációkat rendelt, 's az elsőnek a' Magyar országgi indigenaságot is, mellyel a' *Schwartzenberg* Hertzegei Familiája már régtől fogva bír, megadta volna: ehez képest *Metternich* ő Hertzegsége az indigenatusságnak szokott hitét a' Felsőleges Királyi Udvari Magyar Cancelláriában össze gyülekezett Tanács előtt, a' folyó Augustus 27-dikén letette. *Metternich* ő Hertzegségének a' Temesi és Krassó vármegyékben lévő *Darvái*, *Schwartzenberg* ő Hertzegségének pedig a' *Blumenthali* Uradalmak adattattak, mellyek közzül az elsőhöz négy, úgy mint *Daruvár*, *Magyar Szakos*, *Skeusz*, és *Scribestie*, a' másikkhoz pedig öt, úgy mint, *Blumenthal*, *Hodos*, *Bencsenk*, *Buzak*, és *Kisdia* nevű helységek tartoznak.

Olasz Ország.

Azok a' tudósítások, mellyeket a' *Jésus Szerzete*' Rendjének visszaállíttatása felől már néhány versben vettünk 's Olvasóinkal is közlöttünk, még eddig mind olyanok voltak, hogy nem oszlattak el ezen tárgyra nézve minden bizonytalankodást. Most így írnak ugyan ezen tárgyról *Rómából*: — „Pápa ő Szentsége meghatározta magában azt, hogy a' *Jésus Szerzetét* a' maga Státusaiában vissza állíttassa: csak annyiban tsalattatott meg a' közönséges várakozás, hogy nem Jul. 31-dikén, mint *Ignátz* napján, 's mint előbb irattatott vala, hanem Aug. 7-dikén ment ő Szentsége a' *Jésuiták*' templomába, a' hol a' *Kardinálisok*' segédelmével misét mondván, annak végződése után felolvastatta azon *Bullát*, melly által a' *Pápai Státusokban* a' *Jésuita Szerzet* visszaállíttatik és régi jóságai eránt bizonyossá tétettetik.

Egy *Római* más levélből, melly a' *Párisi* újságokban jött ki, azt látjuk, hogy a' *Congressusra* a' *Pápa* is *Bétsbe* jöni szándékozik. A' levél ezeket foglalja magában: — „A' *Szent Atya*' nyilvánságos

gondolkodása módjának lehet köszönni, hogy az égygyesség lassan lassan lábra áll, hogy a' *Rómaiak* a' keresztényi türedelemre nézve ő Szentségétől mütattatott példát magok is követik, és hogy már még a' megesküdt vagy meg nem esküdt papok között való külömbségnek sintsen semmi nyoma. Számos személyek, a' kik ő Szentségéhez közelebb vannak, hitelessé teszik azt az egy időtől fogva elterjedt hírt, hogy ő Szentsége útját *Bétsbe* fogja venni, ha a' *Congressus* elkezdődik, és a' világi Fejedelmek oda megérkeznek. Azt mondják, hogy a' fog ezen útazásban az ő Szentsége czélzása lenni, hogy az *Anyasszentegyháznak* és a' *Római Religiónak* javokat, a' Fejedelmeknek személyesen szíveikre kösse. —

„A' közönséges szokás szerént az *Apostol*' innepe napjának alkalmatosságával most is osztatott ki ő Szentsége a' *Kardinálisok* között egy új emlékeztető pénzt, mellynek külső ékességei az ő Szentsége' visszajövetelének környülállásait fejezik ki ilyen módon: Egy oldalán van a' *Pápa* képe ilyen irással: *Pius VII. Pont. Max.* Másik oldalán a' *Szent Atya* a' fogázból az *Augyal* által elvitettetni szemléltetik, ilyen körülrírással: *Renovatum prodigium.* Ezek olvastatnak: *Summi Pontificis Reditus; Religionis Triumphus.* d. a. 1824.

P r u s s i a.

Berlinben két rendbeli fényes mulatságoknak napjai valának Aug. 14-dike és 15-dike. Akkor *Berlin* városa vendégelt meg valami 500 minden fele *Orosz*, *Rómus*, és egyéb ott találtatott tisztokat, a' kik a' magok vezérléseik alatt lévő tsapatokkal, a' *Királynak*, *Hertzeg Blüchernek*, 's az *Orosz Császári testőröz sereg*' Komendánsának *Gen. Miloradovitschnak* vezérlése alatt Aug. 13-dikán jöttek valahé *Berlinbe*. A' vendégség a' nemzeti színtrom épületében volt 8asztaloknál. Megtisztelték jelenléteikkel a' *Király*, a' *Koro-*

naörökös, a' több Princzek, az idegen Követek, a' Fő Cancellarius *Hardenberg*, és sok más nagy emberek. A' vendégség után, mellyet külömbkülömb pohárelköszönések rekesztettek bé, az egész társaság által ment az ugyan ezen épületben lévő teátromba, a' hol a' *Deodata* nevű énekes költemént jádzották.

Augustus 15-dikén a' köz katonai seregek vendégeltettek meg a' Király költségén. Ez a' vendégség két közönséges sétáló helyeken, az úgy nevezett *Unterdem-Linden* és *Vadas-kert* nevű *Alléban* ment véghez, mellyek zászlókkal és karos gyertyatartókkal s egyebekkel voltak felczifráztatva, s asztalokkal és ülőhelyekkel megrakattatva, a' mellyek mellett 10,000 Orosz és Prussus katonák ettek-ittak, regementenként ülven egymás mellett barátságosan. Ötvenhat Kompániából állott a' sereg; minden Kompániának bizonyos száma volt, hogy melyik asztalhoz tartozik; minden asztalnál kommandó szó szerént vették által a' Strázsamesterek és *Fourirok* az éledelt és italt, s ezek gazdálkodtak belőlle az embereknek. Minden asztalnál két katona tiszt es egy polgári előljáró voltak a' felvigyázók. Az evés-ivás közben a' Király is megérkezett, a' Princzektől és nagy számú Generálisoktól kísértetvén, lóháton, a' Királyi Hertzegaszszonyok pedig hintókhau. A' Király a' lováról leszállván előbb az Orosz Császár' egészségéért ivott, azután a' poharát, minden Regementnek egy altisztje poharával, a' kik egy kerületben össze seregelve voltak, összezeütvén, mind annyiszor a' vitéz Orosz seregeknek kívánt jó szerentsét s boldogságot, mellyet a' seregek éppen annyi versbéli *hurrah!* kiáltással viszszoneztak. Hasonló pohár-elköszönéssel követte azután a' Királyt, megfordítva a' Prussus seregekre nézve, az Orosz vezér *Miloradovits*, mind ezeket az Orosz és Prussus armádák között való égygyességért és barátságért való

ívással rekesztvén-bé. Az idegen seregek a' magok nemzeti énekleseikkel, s tántzálásaikkal vidámitották mind ezeket, s több e'félek.

Orosz Birodalom.

Sándor Császár & Felsége Aug. 6-dikán reggeli 6 órakor érkezett-meg *Petersburgba*. Egyenesen a' *Kasani Boldogságos Szűz Mária* templomába ment, a' hol háláadó imátságot tartván, az után azon kastélyba szállott-bé, a' melyben nyáron által szokott lakni. A' következett napon (7-dikben) pompás istentisztelet tartatott a' nevezett fő templomban, a' hol a' Császáron, az özvegy Császárnén, *Konstantinus* nagy Hertzegen, és *Anna* nagy Hertzegaszszonyon kívül a' birodalomnak minden főbb tisztviselői és az itt lévő idegen követségi személyek jelen voltak. A' Császár ló háton ment a' hurrah! kiáltással egeket harsogató sokaság között a' templom felé; nem lehetett megilletődés nélkül szemlélni, miképpen iparkodtak a' gyermekek, ifjak és vének a' magok régen óhajtott attyokhoz közelíteni, némelyek háláadó kezeket emelvén, mások kalapjaikat hajgálván, fel az ég felé a' levegőbe. Az öregek a' lábait csókolták. Este az egész város megvilágosított, a' melly megvilágosításról azt gondolták, hogy három este fog történni. —

Aug. 8-dikára a' Birodalom' minden Tanácsosai a' Császár' asztalához voltak meg hivatvatva a' Senátussal és Synodussal egyetemben.

Nagy Britannia.

Augustus 12-dikén délben nagy ágyúdurrogás által adatott hírről a' Londoni népnek, hogy az a' nap a' Régeus Princzek örvendetes születése' napja légyen. A' városban külömbkülömb vendégségek és mulatságok fényesítették ezt az innepnapot. Ditsőségesen meginneplette ezt a' Királyné is *Vindsorban* a' *Fragmorei* kastély kertjében, a' hol 250 személyekre terített

asztalok mellett ebédeltek, a' Régens Princzen kívül sok fő hivatalosok, azon sátorok alatt, mellyeket még a' Napkeleti Indiai hadakozásban a' híres *Tippo Saib* nevű Fejedelemtől vettek volt el az Anglus seregek.

Ezen napon nevezetes verekedésekről való tudósítást adott ki a' Londoni udvari újság. A' verekedés *Canadában* történt az Északi Amerikai seregeknek egy tsapatjok ellen, melynek számát valami 6000 emberekre teszik, 's a' melly véletlenül lepott meg valami 1500 emberekből álló Anglus tsapatot. Azt mütattya az Udvari tudósítás, 's egyéb magános tudósítások is azt bizonyították, hogy ezaz Anglus tsapatot nem kis vesztség érte.

Az újjabb levelekben tréfának lenni állítatik az a' vélekedés, mellyet a' közelebb költ M. Kurirban említettünk, hogy azok a' szállító hajók, és új katonák, mellyeket Angliában és a' Tamesis vizén össze gyűjtöttek, a' Frantzia országlozék' számára volnának *St. Domingó* ellen rendeltetve, Frantzia országnak niutsem sem szállító hajók' sem katonák' dolgában foglalkozása. Maga az Angliai Országlozék' akar ezen szállító hajókou sietséggel újabb seregeket küldeni Északi Amerikába.

A' Régens Princz a' *Nadrág Költő* Rendnek Capitulumát tartatván, annak két új tagokat választatott. Egygyiket a' Spanyol Királyt *VII. dik Ferdinándust*, másikat a' Szövetséges *Belgiumi* Uralkodó Fejedelmet a' *Nassau-Orániai* Hertzegget.

Hertzeg *Berri* megérkezett *Londonba*, valamiut szintén előtte néhány napokkal a' Szövetséges *Belgiumi* Uralkodó Fejedelemnek is a' második fia, kiről úgy ítel a' közönség, hogy már most ő vette volna ezélba a' nagy Britanniai Koronaörökös Hertzegkisasszonyval való összeházastulást, mellyet a' testvér bátyja végre nem hajthatott.

A' *Tribune de Kortcs* nevű Spanyol újságnak az írója *Lisbonból* szerentséssen megérkezett Angliába. Nagy bajjal menekdhetett meg a' Spanyol országban *Hermadadók*nak nevezetű politziai katonának kezeik között, a' kik őtet a' Királynak különös parantsdlattýára mindenütt tsak nem tövé téve vadászták és nyomozták. Paraszt ruhában és befestett ábrázattal bújkált sokáig, míg végezetre *Lisbonába* jutván ott hajóra ülhetett.

Annak az Anglus Generálisnak neve, a' ki, miut feljebb röviden említettett, magát az Amerikai sereg előtt hátrább vonni kéntelenítettett, *Riall*. Az a' hivatal szerént való tudósítás, mellyet ő *Canadá*nak *Chippawa* nevű helységéből a' maga hadi szállásáról, ezen szerentséllenségről tett, ilyen szókból áll: —

„*Chippawa*, Jul. 6-dikán 1814. Az ellenség ezen hónapnak 3-dikán, minek utánna az *Erie* nevű erősségből eleibe küldetett szélső tsoportot vissza nyomta volna, *Blackrockal* általellenben a' *Nágarán* által jöven, a' Canadai határra kiszállott. Én a' mi *Chippawai* állásunkat azonnal megerősítettem, 's az Amerikaiaknak szánjokat és fészveiket megkémlelttem. Ők egy halmou állottak nagy számmal, és mind több több erősség érkezett hozzájuk. Én, minthogy még segítő seregeket kellett várnom, nem támadhattam meg őket. Jul. 4-dikén reggel tudtomra esett, hogy az ellenség előfelé nyomúl; én is előfelé nyomúltam, hogy lathassam, mi legyen a' czélja. Az ellenségnek ágyúí, lovassága, és sok vadász katonái voltak. Megérkezvén azonközhen az a' Regiment, mellyet vártam, meghatároztam magamban; hogy Jul. 5-dikén délután réá üssek az ellenségre, a' ki azomban igen jó állásba helyezette vala magát. Mi három tsapatokban nyomúltunk előre. Az Indus és nemzeti katonaság nem soká összehápotott, és a' verekedés az egész líneára kiterjedett.

A tüzelés kegyetlenül folyt. Minden iparkodásaink gyümöltstelenek valának; a nagyobb erő által eluyomattattunk. Két Obriklajtjánantjaink, kik a megtámadó csapatokat vezérlették, *Golden* és *Tweeddale*, s többire minden tisztjeink, megsebesedtek, melyhezképpesi rendelést tettem, hogy jöjjenek vissza *Chippawához*, A hátrálás leg jobb rendel esett. Az ellenségnek 6000 emberei voltak; nekünk a nemzeti katonaságon kívül nem volt több 1500 emberünknel és 300 Indus katonánknál. Az ólta *Erie* vára is feladta magát. Elestek 3 tisztjeink és 145 köz embereink. Megsebesedtek 8 fő tisztjeink, 36 altisztjeink, és 277 köz embereink. Nem találattak egy fő tisztünk, egy Strázsamesterünk, és 4 köz embereink.

D á n i a.

*Glickstadt*bol kimentek a Dánus seregek, és Oroszok szállottak-bé oda. Átaljában szólván ezen utolsók mind tovább tovább nyomúlnak Holsátziában befelé egész az *Eiderig*, és így egészen addig, a hol a szövetséges seregek akkor állottak minelőtte a békesség a Dánus és Svékus Udvarok között *Kielben* megkötetett volna. Mind többtöbb Orosz seregek érkeznek azoknak nyomokba, a melyek előre mentek; úgy hogy már 70 ezerre számlálják ezt az Orosz armádát. A fő vezér Gróf *Bennigsen* és Gen. *Doktorow*, a kik eddig *Pyrmontban* voltak, minden órán várattatnak vissza az armádához Holsatziába.

N o r v é g i a.

Mitsoda gondolkodással voltak légyen a Szövetséges Hatalmasságoknak azon Biztosaik, a kik a Norvégiai népet a Svétziával való öszszetsatolódásra szép szerént réa

akarták venni, megtették az Anglus Biztosnak *Mortiernek* azon végő nyilatkozatásából, mellyet ő onnét való elhávozása előtt tett: — Az Angliai Országlöszék, úgy mond, a Norvégiai népre bizza, a melly már tudósítottva van a felől, hogy mik legyenek Svétziának Norvégia javára intéztetett cselzásai, hogy lássa, ha Nagy Britannianak közbenjárását a maga hasznára akarja-e fordítani, a melly az ő dolgában járva neki olly Constituzióért akar kezességet vállalni, a millyent maga kíván magának és a melly a népnek méltóságával igazságosan megégygyezzik; vagy pedig annak akarja-e kiténni magát, hogy a Szövetséges Fejedelmeknek seregeik által fegyveres erővel foglalassék-e? a melly gyűlölséggessé fogja ötöt tenni azért, hogy csak ő (Norvégia) egyedül az az ország, a melly tovább is kiterjeszteni akarja azt a hadakozást, a melynek inségeit illy régen szenvedti a világ.

Német Ország.

Hamburgbol Aug. 16-dikán ezeket írják: — „A Wallisi Hertzegné, a Nagy Britanniai Régens Princz' Felesége, *Wolfenbütteli* Grófné nevezet alatt nagy számú kísérvével Angliából ma reggel ide megérkezett. Ma estve megtisztelte a maga jelenlevésével theátrumunkat, a hol örvendező tapsolással és kiáltozással fogadtott. A felvonás közöt elénekelték a jád-zók és a közönség az Angliában igen kedves éneket: *Isten tartsd-meg a Királyt*, melynek hallására a Kir. Hertzegaszszony felálván, azt szép maga meghajtásával megköszönte, a mellyet ismét a sokaságnak örvendező kiáltozása követett. — lanét *Haarburgon* által *Braunschweig* felé fogja venni útját a K. Hertzegaszszony.

Aug. 27-dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 238 forintot Váltó tzedulában.